

A feladatokat írta:

Pápai Zita, Szolnok

Lektorálta:

Dr. Fülepp Teofil PhD, Miskolc

Kódszám:

.....

2017. április 22.

**Curie Környezetvédelmi Emlékverseny 2016/2017.
Országos döntő
11-12. évfolyam**

Miután megoldottátok a feladatalapot, a helyes válaszok betűjelét másoljátok át a tesztesíkra nyomtatott nagybetűvel, és azt kell majd leadnotok a zsűrinek.

A tesztesíkon nem szabad javítani!

A meg nem oldott feladatok, a helytelen válaszok és az átjavított megoldások 0 pontot érnek.

A feladatok megoldására 90 perc áll rendelkezésre.

Jó munkát, sok sikert kívánunk!

I. feladat

15 pont

A Fertő-Hanság Nemzeti Park

Egyszerű választás

Válaszd ki a helyes választ, karikázd be a betűjelét, majd írd a tesztesíkra!

1. A park jégkori reliktum növénye

- A) lápi hízóka
- B) boldogasszony papucs
- C) tőzike
- D) kányabangita

2. Az Ausztriával közös nemzeti park felavatásának éve:

- A) 1988
- B) 1991
- C) 1992
- D) 1994

3. A park területének ...

- A) körülbelül fele van hazánkban.
- B) nagyobb része Ausztriában található.
- C) több, mint kétharmad része Magyarországon található.
- D) körülbelül 80%-a a határ magyar oldalán terül el.

4. A park területe

- A) mozaikos szerkezetű, azaz a védett területek nem alkotnak összefüggő egységes területet.
- B) összefüggő, egységes szerkezetű.
- C) A Fertő-tavat, valamint a körülötte elterülő, helyenként több kilométer széles nádat jelent.
- D) a Répce-menti területekre már nem terjed ki.

5. A Fertő / Neusiedler See Kultúrtáj felkerült UNESCO világörökségi helyszínek listájára

- A) 1999-ben
- B) 2001-ben
- C) 2010-ben
- D) 2012-ben

6. A világörökségi terület

- A) teljesen megegyezik a nemzeti park területével.
- B) teljes kiterjedése jóval meghaladja a nemzeti park területét.
- C) csak a nagycenki Széchenyiek és a fertői Esterházyak kastélyainak műemléki környezetét foglalja magába.
- D) a Fertő-tájat foglalja magába.

7. A Fertő-tó gyökér nélküli, vízi gerincteleneket fogyasztó növénye:

- A) a tengermelléki káka
- B) a pókbangó
- C) a sulyom
- D) a közönséges rence

8. Kirándulásunk alkalmával az alábbi fajokat figyeltük meg: tőzegpáfrány, fekete ribiszke, szálkás pajzsika, fekete gólya. Hol jártunk?

- A) A Gyöngyvirág Tanösvényen molyhos tölgyesben sétáltunk.
- B) A mocsárrétek egyikének élőlényeit figyeltük meg.
- C) Egy mézszedvelő karsztbokor erdővel ismerkedtünk a Tóközben.
- D) A Hanság láperdeiben jártunk.

9. Következő túránk a Kistóalmi láprétre vezetett. Milyen élőlényekkel találkozhattunk itt?

- A) sápadt ujjaskosbor, hagymaburok kosbor, posvány kakastaréj, mocsári nőszőfű, lápi hízóka
- B) odvas keltike, tavaszi tőzike, tavaszi csillagvirág
- C) kolokán, tündérfátyol, keskenylevelű békaszőlő, tócsagaz
- D) gyöngyperje, fehér varjúháj, magyar nyúl farkfű, kövér daravirág, lappangó sás

10. Melyik állítás hibás?

- A) A bioszféra-rezervátum az UNESCO *Ember és bioszféra* programjának keretein belül létrejött természetvédelmi rendeltetésű terület.
- B) A bioszféra-rezervátumok feladatai közé tartozik a terület természeti értékeinek, táj-, faj- és genetikai diverzitásának megőrzése is.
- C) A bioszféra rezervátumok kijelölt területein a táj adottságait kihasználva lehet gazdálkodni.
- D) A bioszféra rezervátumokban semmilyen gazdasági tevékenységet nem lehet folytatni.

11. 1979 óta bioszféra rezervátum a

- A) Hanság és a Tóköz.
- B) Fertő-Hanság Nemzeti Park teljes fertői védett természeti területe.
- C) Fertő-tó nyíltvízes területei.
- D) teljes hazai és osztrák Fertő-táj.

12. Melyik állítás hibás?

- A) Hazánk az elsők között, 1975-ben írta alá a Ramsari Egyezményt.
- B) A Ramsari Egyezmény célja a vizes élőhelyek megőrzésének elősegítése.
- C) A Ramsari Egyezmény értelmében a *Nemzetközi jelentőségű vadvizek jegyzékében* minden részt vevő állam legalább egy vadvizes területe szerepel.
- D) A Ramsari Egyezmény szellemében vizes élőhelynek számíthatnak a mesterségesen kialakult helyek, képződmények is, mint a halastavak, rizsföldek, víztározók vagy éppen a bányatavak.

13. A Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozik a

- A) nemzeti park teljes területe.
- B) Szárhalmi erdő és a környező láprétek.
- C) Fertő-táj és a Nyírkai-Hany.
- D) Tóköz és a Répce-menti területek.

14. Melyik állítás hibás a Natura 2000 területekkel kapcsolatban?

- A) Ezek a területek az Európai Unió ökológiai hálózatának részei.
- B) A természetes élőhelyek, valamint az állat- és növényfajok védelme érdekében jelölik ki ezeket a területeket.
- C) A területek mindegyike vizes élőhely, melyeket a Madárvédelmi Irányelveket szem előtt tartva jelölnék ki.
- D) A területek kijelölése hozzájárul a biológiai sokféleség megóvásához.

15. Melyik állítás helyes?

- A) A Fertő-Hanság Nemzeti Park területén egy Natura 2000-es terület van, ami a Fertő-tavat foglalja magába.
- B) Natura 2000 területeket Magyarországon csak nemzeti parkokban jelölnék ki.
- C) Hazánk területének több, mint 20%-a Natura 2000 terület.
- D) A Natura 2000-es területeken nem lehet gazdasági tevékenységet végezni.

II. feladat**10 pont***Többszörös választás*

Válaszd ki a helyes választ, írd a vonalra a betűjelét, majd a tesztsíkra!

Az alábbi feladatok megoldásaként is csak egyetlen betűt válassz az alábbiak szerint:

- A) az 1., a 2. és a 3. igaz.
- B) az 1. és a 3. igaz.
- C) a 2. és a 4. igaz.
- D) a 4. igaz.
- E) mind igaz.

1. Mi jellemző a szikésekre? _____

- 1. a talajfelszínen, vagy annak közelében nátriumsók halmozódnak fel
- 2. a talaj lúgos kémhatású
- 3. nem alakul ki morzsalékos talaj
- 4. gyakori a futóhomok kialakulása

2. A szikes területeken élő növényekre jellemző lehet: _____

- 1. jól tűrik a szárazságot
- 2. erős, karószerű gyökér
- 3. pozsgás növények
- 4. a gyökér nedvszívó képessége erős

3. Mi jellemző a láperdőkire? _____

- 1. klímazonális társulások
- 2. lefolyástalan, pangóvízes területeken alakulhat ki
- 3. kialakulását döntően az éghajlat befolyásolja
- 4. jellemző fafaja az enyves éger

- 4. Mi jellemző a mocsárrétekre? _____**
1. jellemző a tőzegesedés
  2. csak időszakosan borítja víz
  3. elsősorban az alapkőzet befolyásolja a kialakulását
  4. folyók ártereiben, mélyebben fekvő területeken alakulhat ki
- 5. Mi jellemző a lebegő hínáros társulásokra? _____**
1. tavakban kialakulhat
  2. egyes fajaik a víz felszínén úsznak, míg mások víz alá merülnek
  3. békalencsefajok, vízidara, rucaöröm található ezekben a társulásokban
  4. zsombéksás és posványos az uralkodó fajok
- 6. Mi jellemző a nádasokra? _____**
1. gazdag növényvilág található itt
  2. időszakos vízborítottság jellemzi
  3. lefolyástalan, pangóvízes területek társulása
  4. rendkívül gazdag állatvilágnak biztosíthat élőhelyet
- 7. Természetvédelmi terület ... _____**
1. legfontosabb célja az oktatás és kutatás lehetőségének biztosítása.
  2. egy kisebb összefüggő terület védelmét biztosítja.
  3. jellegzetes, természeti adottságaiban meg nem változtatott terület.
  4. a nagyeceni Széchenyi-kastélytól induló, mintegy 250 éves hársfasor is.
- 8. A természeti emlék ... _____**
1. lehet egy forrás.
  2. lehet egy egyedi természeti képződmény.
  3. lehet egy helyi jelentőségű védett terület.
  4. valamennyi kunhalom és földvár.
- 9. Nemzeti park ... _____**
1. egy országos jelentőségű védett terület.
  2. területén gazdasági tevékenység nem végezhető.
  3. elsődleges rendeltetése a növény- és állattani, földtani, víztani, tájképi és kultúrtörténeti értékek védelme.
  4. területe magában foglal legalább egy bioszféra rezervátumot is.
- 10. Tájvédelmi körzet ... _____**
1. általában nagyobb összefüggő terület.
  2. egy helyi jelentőségű védett terület.
  3. hazánkban több van, mint nemzeti park.
  4. minden Magyarországon található láp és szikes tó.

III. feladat**15 pont****Vitaminok***Négyféle asszociáció*

Az alábbiakban a feladatok sorszámára mellé írt megfelelő egyetlen betűjellel add meg a választ!

Az általad helyesnek vélt válasz betűjelét írd a vonalra, majd a tesztsíkra!

A) a vízben oldódó vitaminok	C) mindkettő
B) a zsírban oldódó vitaminok	D) egyik sem

1. a szervezetből hamar távoznak, vagy lebomlanak: _____

2. egyes típusainak tartós hiánya sem okoz betegségeket: _____
3. a szervezet hosszabb ideig is tárolhatja őket: _____
4. Ide tartozik az A- és E-vitamin is: _____
5. naponta kell felvennünk őket: _____
6. tápanyagok az ember számára: _____
7. nélkülözhetetlenek az anyagcserében: _____
8. egyik típusa szteránvázis vegyület _____
9. egyik típusának hiánya a beri-beri nevű betegség oka: _____
10. egyik típusának hiánya cukorbetegséghez vezethet: _____
11. egyes típusait a bélben élő baktériumok is képesek termelni: _____
12. energiaforrásként is jelentősek a szervezet számára: _____
13. ilyen a B- és C-vitamin: _____
14. egyes típusának súlyos hiánya skorbutot eredményezhet: _____
15. ide tartozik a riboflavin: _____

IV. feladat**10 pont****Az allergia***Többszörös választás*

Az általad helyesnek vélt válasz betűjelét írd a vonalra, majd a tesztsíkra!

Az alábbi feladatok megoldásaként is csak egyetlen betűt adj meg az alábbiak szerint:

A) az 1., a 2. és a 3. igaz.	D) a 4. igaz.
B) az 1. és a 3. igaz.	E) mind igaz.
C) a 2. és a 4. igaz.	

1. Mi az allergia? _____

1. Ártalmatlan antigének ellen irányuló túlzott immunreakció.
2. Egy felesleges immunreakció.
3. Az érintett személyeknél olyan külső ingerek okozzák a megbetegedést, amely másokra nincs ilyen hatással.
4. Az immunrendszer működésének tartós csökkenése.

2. Az antigének ... _____

1. minden esetben allergének is.
2. kizárólag fehérjetermészetű anyagok.
3. az ember környezetszennyező tevékenységének következtében alakultak ki.
4. immunválaszt kiváltó anyagok.

3. Milyen tünetei lehetnek az allergiának? _____

1. bőrön megjelenő csalánkiütés
2. nehézlégzés
3. szemviszketés, könnyezés
4. asztmás roham

4. Hogyan csökkenthető az allergia kialakulásának esélye? _____

1. A lakás gyakori portalanításával, takarításával.
2. Az allergia megelőzésére szolgáló gyógyszerkészítmények alkalmazásával.
3. Az aktív és a passzív dohányzás kerülésével.
4. Nem tehetünk semmit, hiszen az allergiára való hajlam örökletes.

5. Allergiát kiváltó tényező lehet: _____

1. macskaszőr
2. a fekete üröm pollenje
3. mogyoró
4. vezetékes víz

6. A glutén ... _____

1. poliszacharid
2. kétféle fehérje keveréke
3. lipidek közé tartozó vegyület
4. egyes gabonafélék magjában

7. A gluténmentes élelmiszer a ... _____

1. durumbúza
2. szója
3. sör
4. burgonya

8. A gluténérzékenység tünete lehet ... _____

1. állandó fáradtság
2. puffadás, hasi fájdalom
3. fogyás, sápadt bőr
4. vérszegénység

9. Az anafilaxiás sokk ... _____

1. egy antigén által kiváltott súlyos allergiás reakció.
2. hosszabb lappangás után váratlanul alakul ki.
3. alkalmával a szervezetben nagy mennyiségű hisztamin szabadul fel.
4. életveszélyes állapotot nem okoz.

10. Az immunrendszert érintő betegségek _____

1. lehetnek vírusok által okozott betegségek
2. napjainkban már gyógyíthatók.
3. az autoimmun betegségek is.
4. kizárólag az allergiás betegségek közül kerülnek ki.